

SOSIALURIN

Blasettjórn:

Vilhlem Johannesen,
Fyrirbils ábyrgðarstjóri,
tlf. 5 5873, Klaksvík

Prentastofur:

Prentsmiðjan á Heygabreyt
tlf. 1 1820
Tórshavn

Har ein skriðan er lopin

Í SÍÐSTU viku bar útvarpð tey tíðindi, at størsti flokkur í Íslandi — sjálfstæðisflokkurin — sum situr í andstöðu, hevur samtykt á landsfund, at seta frm uppskot á altíngi um 200 fjórðongu fiskimark við Ísland. Seinni visti útvarpð at siga frá, at talsmenn fyr íslendsku stjórnina høvdu sagt seg samdar í hesum, og fara at taka væl undir við uppskotinum frá sjálfstæðisflokkinum.

HENDAN útflyting íslendska fiskimarksins verður framd ikki seint enn vð árslok 1974. Sagt verður, at fiskimarkið verður flutt út á 200 fjórðingar, so soleiðs at skilja, at har minni enn 400 fjórðingar eru til næsta land, verður fiskimarkð sett hálvvegis næsta landi.

HAR EIN skriðan er lopin er onnur væntandi, sigur orðaak. Hesi skriðulop eru sera hettislig fyr í føroyska fiskivinnu og føroyskan búskap. Tað er ein óreingilgur veruleiki, at 85 per. av samlaðu veiðu okkara, verða veidd á fjarleiðum — á leiðum, sum koma at liggja langt uttan fyr okkara øki, um høvið soleiðs verður bytt sundur eftir hesi meginreglu. Vit vita, at meðan samlaða veiða okkara hesi seinastu árin hevur liggð onan fyr 200.000 tons árliga, so er samlaða veiðan á sonvinda Føroya-økinum bert umlætt 100.000 tons árliga.

TÁ OKKARA fiskimenn hava troytt fjarleiðirnar í so stóran mun, sum teir hava gjørt, so má orsøkin vera, at teir meta hvar sum bæri fiskileiðir, vð fiskaríkari grunnum og betri veður- og streymvæðskiftum enn okkara egni heimasjórvur. Vt fáa okkum ikki at trúgva, at hesir okkara fiskimenn eru slikir dólgar, ið ganga yvir um ánnu eftir vatni — sum leja á fjarleiðirnar, um somu tíð, sum eins nógvur fiskur stendur kring okkara egnu oyggjar.

ADRAR SKRÍÐUR loppa, tá tey lond, sum hopa undan hesum fyrsta skriðulopi, fara at vinna ser tað mist afatur, vð at ganga somu leið og reka aðrar, m.a. føroyingar, burtur av sínum heimasjógv. Óll hesi skriðulop verða soleiðs at raka føroyska langfaraflotan — ja, eisini tann parón av føroyska veiðufloktanum, sum vit ikki beinleiðs kalla langfaraflota — tey skipini sum veða á teimum nærru fjarleiðum.

FØROYAR eru eitt lítið land við serstøkum tørv — ja, hava størri tørv enn nakað annað land. Fiskimarksflyting, har altjóða reglur ikki samstundis tryggja landi sum Føroyar frammihjartandi á fjarleiðum eisini, verður okkum til óbataligan skaða. Her verða tey stóru og sterku at vinna, meðan tey litlu og veikur verða at tapa.

NÚ VITA vt væl, at vit, orsakað av hesi s.øðu okkara, í 14. september verða skýrdir ránsmenn ella í besta lagi viðhaldsmenn ránsmanne, men tað verður so har við, vt fara at bygja okkum at skyna ímillum, hvat er rætt og hvat er rangt, seð út Føroyum, vð føroyskum eygum og við tí í huga, hvat tenir føroyskum áhugamáli.

KUNNGERÐ

Við Tórshavnar Slökkilið skal 1 starv sum brandmaður í fðstum starvi setast pr. 1. oktober 1973.

Umframt eldslokking umfatar arbeiðið brandeftirlit og viðlíkahald av brandstøðini og brandmaterieilinum saman við øðrum arbeiði eftir nærri ávísan frá brandmeistararnum.

Fasta lønin verður sambært 12. lønarrámmu í tænarastumannalógini. Starvið gevur ikki rætt til eftirlønarskipan. Fyrsta árið er royndarár og í hesum tíðarskeiði verður lønin 90% av ásettu lønini. Umframt hesa lön fáa brandmenninir lön fyr eldslokkingar, venjingar v.m. uttan fyr arbeiðstíð.

Umsókjjarar skulu verða handverkarar, og umsóknir skulu verða Tórshavnar býráð, Kirkjuvegi 1, Tórshavn, í hendi í seinasta lagi 22. september 1973.

TÓRSHAVNAR BÝRÁÐ

Ný debat om båndoptagere

Journalister mulighed for at optage kommunalbestyrelser og amtsråds møder på bånd kommer påny til debat, efter at Danmarks Radios lokalredaktion i Århus har bedt amtsrådet om tilladelse til at optage amtsrådets møder på bånd.

Spørgsmålet har tidligere været genstand for en retssag, hvor et sønderjysk byråd fik retsens hold i, at kommunalbestyrelsen selv afgør, om moderne må optages på bånd.

Eisini í Klaksvík

Spurtingurin um bandupptøkur av almennum býráðsfundum, hevur eisini verið frammi í Føroyum — í Klaksvíkar býráð.

Har var tað býráðið sjálvt, sum tók teir almennu fundirnar uppá bånd, og varð hetta gjørt við undirtøku frá fimm av sjei býráðslimum.

Hetta helt minntilutin í býráðnum verða skeiðt, og ein av býráðslimum, sum seinni er færin úr býráðnum og hevur tikið við sum landsstýrismaður, helt fast við, at bandupptøkurar vóru óløglegar, og vildi hann tí ikki taka orðð. So leingi bandupptakar'n var í fundarhølinum.

Samb. subban omanfyri, tykist spurningurin í Danmark at snúgva seg um, annaðhvørt umboð fyr bløð og útvarp kunnu taka almennar býráðsfundir upp, eisini uttan loyvi frá býráðnum. Ongin vi tykist verða um, at bandupptøka er loyvd, tá ein meiriluti í viðkomandi býráð er fyr hesum.

FØROYA

BANKI

bauki FØROYA

viðmerkingar

Fólkaræðislig mannagongd

Í Dagblaðnum fyr leygardagin 1. september svarar blaðstjórin Knút Wang teimum viðmerkingum vt høvdu í blaðnum seinasta friggjadag.

Fyrst skal sláast fast, at tað var Dagblaðið, sum gav bóltin upp í hesum blaðtjaki, tá blaðið dróg fram hendingar í tinginum, sum eftir blaðsins meting, áttu at fort til stjórnarskiði ella nýval.

Vit hava bert víst á, at slikar hendingar hava ikki verið óvanligar í føroyskum politikki, heldur ikki tá fólkaflokkurin hevur síð í landsstýrinum, uttan at ter tó hava fort til, at stjórnarskiði ella nýval hava verið.

Í viðmerkingum okkara, minnu vit á tað, sum hendi undir sjálfstýrislandsstýrinum, tá andstöðan ikki vildi mæta á tingi. Hetta fær Dagblaðið vent so á høvðið, at tað var andstöðan ið breyt tingskipanina, við ikki at mæta, og visur blaðið á, at tingmaður skal hava formansins loyvi til ikki at mæta.

Men hvør var so orsøkin til at andstöðan ikki vildi mæta?

Tað síðsta sum hendi, áðrenn tingið fór heim afaná vettursetuna 1964-65 var, at løgmaður hin 29. apríl í útvarpinum boðaði frá, at landsstýrið ið ongan meiriluta hevði aftan fyr seg longur, og at hann legði frá ser sum løgmaður.

Tá tingið kemur saman á Ólavsøku, mæta 28 av teimum 29 tingmonnum — 14 úr samgonguni og 14 úr andstöðuni. Tað síðsta sum hendi, tá tingið seinast var saman, var sum sagt, at løgmaður boðaði frá, at landsstýrið ongan meiriluta hevði aftan fyr seg longur. Andstöðan vil tí sjálvsagt hava orðið til framflogu av uppskoti um mælingssvátan. Samsundis vilja samgongumenn, ið nú eru sissaðir aftaná miklu uppgøðina síð í apríl, við eini álitisvátan geva landsstýrinum møguleika at halda fram.

Her hendi so tað lagna, at samgongan fær høvi til, hóast hon ikki hevði meiriluta í tingsalinum, at handa tingformanni num eitt skriv, har boðað verður frá, at samgongan framvegis stendur aftan fyr landsstýrið. Og samstundis verður sýtt andstöðuni at seta sitt uppskot, um misálitisvátan, fram.

Ella við øðrum orðum, varð loyvt samgonguni at bera sína áskoðan fram í einum máli, har andstöðan ikki fekk høvi at siga sína áskoðan. Andstöðan kundi seg sjálvandi diskrimineraða, kundi, at hon ikki hevði fingið sín demokratiska og fólkaræðisliga rætt, og tí valdi andstöðan at svara hesi diktatorisku framferð samgonguflokkana aftur, vð ikki at mæta til tingfundirnar.

Nokk um hetta. Viðari skrivar Knút Wang:

»Annad vð á sinni í fiskimarksmálinum, tá ein meiriluti á tingi samtykti, at orðaskiftið um málið skuldi seða og at atkvøtt skuldi verða — seinni kom upp, at hetta varð gjørt, tí at atkvøðan mátti verða, áðrenn tíðindini um gjørdur samtyktina vð Breiðland vóru útsend í danska útvarpinum klokkan hálvgum seks. Orðaskiftið varð tí av einum metriluta støðað kl. 5.

Var tað fólkaræðislig mannagongd, har Vilhelm Johannesen?»

Tí l hendan spurning kann eg svara stutt og greitt ja. Hetta var fólkaræðislig mannagongd, tí í fyrsta lagi varð ongin munur gjørdur á samgonguflokkunum og andstöðuni og í øðrum lagi, tí tað var ein meiriluti ið støðaði orðaskiftinum. Annars kann eg skoyta uppi, at eg kenningi onki til nakra gjørdar samtykti vð bretar í fiskimarksmálinum.

Eisini tekur Knút Wang sum dømi atkvøðugreiðsluna í fælgsmarknaðarmálinum. Har var talan um eitt uppskot frá einum meiriluta í marknaðarnevndini. Hetta uppskot var í fyra punktum. Her ynskti andstöðan, serstakliga fólkaflokkurin, at atkvøðast skuldi um hvørt einsakið punkt, tí flokkurin vildi ikki atkvøða fyr trim um teimum fyrstu, men einans fyr í seinasta punktinum, har segt varð, at møgulig avgerð um limaskap skuldi út til bændi fólkaatkvøðu. Eg verði spurður av Knút Wang, um hetta er satt fólkaræði. Eg svar: eisini ja uppá hendan spurningin.

Uppskotið var soleiðis orðað, at um tey trý fyrstu punktini fullu, so var eisini grundarlagið fyr í fjórða punktinum, sum fólkaflokkurin vldi atkvøða fyr, burturi. Eg má tí enda við at spyrja: um tey trý fyrstu punktini fullu, hvat skuldi, so fólkaatkvøða haldast um harra Knút Wang?

